

Słowo od Redaktor Naczelnej

Szanowne Czytelniczki, Szanowni Czytelnicy

Współczesny świat zarazem fascynuje i niepokoi. Od kilkunastu lat jesteśmy świadkami mnogości i różnorodności oraz wzrastającego tempa zmian politycznych, ekonomicznych, kulturowych i społecznych. Dokonuje się niezwykły postęp w naukach społecznych, medycznych, biologicznych, których przedmiotem zainteresowania jest nieustannie człowiek i jego życie codzienne. Fascynujący jest rozwój nowych technologii i techniki oraz możliwości swobodnego komunikowania się. Zauważyć można poprawę codziennego funkcjonowania osób, grup i społeczności, jak i pogarszające się warunki życia w zróżnicowanych środowiskach ludzkich. Nadmiarowi dóbr konsumpcyjnych w jednych częściach świata towarzyszy bieda i głód w innych regionach. Jesteśmy świadkami trwających wojen i konfliktów społecznych. Budzą nasz niepokój zjawiska degradacji środowiska naturalnego, nierozsądna eksploatacja energii i niegospodarność dóbr naturalnych. Lista problemów społecznych stale rośnie, wciąż bowiem jest wiele nierówności i patologii w życiu społecznym. Wszystkie pokolenia nieustannie doświadczają społecznych kosztów transformacji, pozostając jednocześnie bez możliwości radzenia sobie z trudnościami życia. Ich zdolności przystosowawcze okazują się dziś niewystarczające do tempa przemian. Gubiąc się w „zmianie”, są zagrożeni wykluczeniem społecznym.

Wszystko to stwarza uzasadnioną potrzebę podejmowania nieprzerwanie naukowej narracji nad możliwościami działań naprawczych i interwencyjnych w środowisku życia człowieka. Dużą rolę odegrać może praktyka edukacyjna, a także pedagogika społeczna i praca socjalna jako obszar działań i refleksji zrodzonej z wrażliwości na niesprawiedliwość, biedę, wyzysk, ludzką krzywdę i pogłębiające się patologie społeczne. Dzieje pedagogiki społecznej przynoszą niezliczone przykłady na to, że właśnie tę dziedzinę naukową cechuje praktyczna użyteczność i głę-

boki humanitarny wymiar działalności różnych osób, grup i instytucji rządowych oraz pozarządowych. Związki praktyki życia społecznego oraz teorii pedagogiki społecznej są silnie eksponowane w wielu opracowaniach. A zatem rozumienie pedagogiki społecznej ma od początku, z jednej strony, wymiar praktyki społecznej, pomocy społecznej, z drugiej strony natomiast – wymiar refleksji (ludowej, zdroworozsądkowej, moralno-religijnej, potem naukowej)¹.

Zróżnicowany zakres, nowe kierunki i poziom pomocy oraz wsparcia wyzwalają nowe oczekiwania wobec pedagogiki społecznej i pracy socjalnej. Pedagogika społeczna jako praktyka edukacyjna szczególnie szybko winna „przystosować się do zadań, wymagań i oczekiwań jej politycznego, gospodarczego, kulturowego otoczenia”². Powinna starać się swoje „otoczenie naprawiać, ulepszać i doskonalić poprzez umożliwienie ludziom zrozumienia i przyswojenia zasad i norm oraz pozyskania przez nich kompetencji do działania”³. Nie może zatem uciec od wyzwań „praktyki społecznej pogrążonej w kryzysie”⁴.

Zgromadzone w prezentowanym Państwu tomie teksty polskich i zagranicznych przedstawicieli nauk społecznych i humanistycznych są odzwierciedleniem ważnego dyskursu sygnalizującego złożoną tematykę związaną z teraźniejszością i przyszłością pedagogiki społecznej oraz pracy socjalnej jako obszaru, zwłaszcza, praktyki społecznej. W prezentowanych poglądach przewija się myśl, że o znaczeniu pedagogiki społecznej i pracy socjalnej przesądzać będzie ich praktyczna użyteczność i pełnione funkcje.

Serdecznie Państwa zachęcam do lektury najnowszego numeru czasopisma „Pedagogika Społeczna Nova”, podejmującego ten istotny i aktualny temat.

Katarzyna Segiet, Redaktor Naczelna

¹ Zob. A. Radziewicz-Winnicki, *Pedagogika społeczna w obliczu realiów codzienności*, Warszawa 2008, zob. również: T. Lewowicki, *Problemy życia społecznego a tradycyjne i nowe zadania pedagogiki społecznej*, [w:] E. Górnikowska-Zwolak, A. Radziewicz-Winnicki, A. Czerkowski (red.), *Pedagogika społeczna w Polsce — między stagnacją a zaangażowaniem*, t. 1, Katowice 1999.

² Z. Kwieciński, *Pluralizm – pedagogiczną szansą czy brzemieniem? (Nad książką Jamesa Lyncha)*, [w:] Z. Kwieciński, *Tropy – ślady – próby. Studia i szkice z pedagogii pogranicza*, Poznań–Olsztyn 2000, s. 15.

³ *Ibidem*.

⁴ *Ibidem*, s. 16.